

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SANDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

„Az utolsó órán tul.”

Budapest, január 1.

„Az utolsó órán tul vagyunk!” — szolt báró Bánffy Dezső és aztán jó egészséggel szónokolt tovább, mint olyan ember aki az utolsó órán tul is szónokol és „tartja a fegyvert kezében”, aki az utolsó órán tul is „első sorban van hivatva a közügyek élén állani” és ilyen bájos retorikai gyöngyökkel gazdagítani a magyar politikai szónoklatot.

„Az utolsó órán tul vagyunk!” — szolt báró Bánffy Dezső. De, sajnos, a valóság az, hogy még nagyon messze vagyunk a mostani áldatlan viszonyok utolsó órájától. Erre vallanak a politikai ujesztendő jelenségei; erre vallanak különösen a kormánypart ujévi tisztelgése alkalmával változt szónoklatok.

A miniszterelnököt gróf Tisza István üdvözölte, a kormánypart legharciasabb elemeinek legkiválóbb képviselője. És első pillanásra biztató jelenségek látszik, hogy a harcias felfogásnak legexponáltabb képviselője ujévi szónoklatában mérsékletre törekedett, beszédjének színezete feltűnően békés, a provokációtól mindvégig tartózkodó. Csak azok, akik a dolgok mélyére látnak, s csak alapos megfigyelés után fedezhetik fel azokat a harcias momentumokat, amelyeket gróf Tisza István nagy okossággal, a békés felszín alatt jó mélyen elrejtett.

Gróf Tisza István nemcsak nem zárkózik el a békés kiegyenlítés elől, hanem azt kifejezetten kívánatosnak mondja. Amde a nagy óvatossággal körülírt klauzulái ennek a kijelentésnek alkalmasak arra, hogy legalább is gondolkodóba essünk a békeszótat belső tartalma és igazi tendenciája fölött. Tisza István a kiegyenlítés egyik feltételül azt jelöli meg, hogy az egyénekre és pártokra nézve megalázkodással ne járjon. Ezt a feltételt szeretttük volna nagyobb világossággal megformuláztatni látni. Mert bajos azt így kitalálni, hogy Tisza István szerint hol van az a határ, ameddig a „pártok és egyének” megalázkodás nélkül elmehetnek. Az ilyen általános kijelentés igazi értelmét eltalálni bajos. Elvégre ha *kiegyenlítésről* van szó, ez áldozatokat követel mindkét fél részéről és gróf Tisza nyilatkozata kétséget hagy fenn a felől, hogy a többségre nevez nem tekinti-e már a legkisebb áldozatot is megalázkodásnak, s viszont a kisebbség részéről annak tekinti-e még a föltétlen leszerelést is? Ez a nyilatkozat így megfogalmazva jelentheti a kisebbség föltétlen kapitulációját is, ami pedig a végtelékig menő harcot föltételezi, nem a békés kiegyenlítést.

Gróf Tisza István második föltétele az, hogy a kiegyenlítés ne csak a pillanat nehézségeiből keressen kibontakozást, hanem hozzon megnyugvást minden téren és irtson ki minden mérges anyagot, amely a helyzet elfajulására vezet. Ezt a föltételt már megmagyarázza gróf Tisza. Azt mondja, hogy a kibontakozásnak biztosítania kell a parlament méltóságát, rendjét és munkaképességét, de egyúttal biztosítania kell a *lehetőség korlátai* közt a választások rendjét és tisztaságát. Ha jól értjük, ez a házszabályok revízióját, a jól értjük, ez a választási reformot jelenti. Helyes. Most már csak azt a kis különbséget nem értjük, amely a feltétel első és második felének a megkoncipiálásában mutatkozik. Miért kívánja gróf Tisza a házszabály-

revíziót föltétlenül, a választások tisztaságának a biztosítását pedig csak a *lehetőség korlátai* között? Mi ez: „a lehetőség korlátai között”? Hát lehet valamit csinálni a lehetlenség korlátai között, vagy a lehetőség korlátain kívül is? Csak pleonazmus ez, semmi más? Megvalljuk, ez a föltetés a valószínűleg inkább „inik fel előttünk, mert gróf Tisza István nagyon okos ember, aki lapidáris szabotossággal szokott beszélni és minden szavát megfontolja. Ha mégis pleonazmus az egész és nem más, akkor is jobb szerettük volna a mondat elején, ahol nem tűnt volna fel. Mert így szemelt szur és csak megerősíti azt a gyanút, hogy a kormány és a kormánypartnak az a része, amelynek Tisza István áll az első sorában, belemeleg a békealkudozásokba, okos számításból, de csak azért, hogy alkalmas pillanatban, alkalmas ürügygel visszavonuljon és minden ódiomot az ellenzékre hártson.

Ezt a gyanút csak megerősíti báró Bánffy Dezső válasza, amelynek ugyan a hangja tele van tompa, panaszos rezignációval, de amely a maga retorikai ügyefogyottságában elég vigyázatlan fölfedni mindazt, amit Tisza István okosan és ügyesen elburkolt. Amit Tisza István elburkolt és amit a miniszterelnök elárult, az a kormánynak és híveinek makacs eltökéltsége arra, hogy végigküzdjön a harcot a hatalomért, ameddig csak lehet. Ez a beszéd már megmagyarázza világosan, hogy mit tesz az, hogy a kiegyenlítésnek nem szabad a pártok megalázkodásával járnia. Az a párt, amelyre Tisza István gondolt, a kormánypart, és megalázkodásnak báró Bánffy Dezső azt nevezi, hogy ha a Bánffy-kormány lemond. Gróf Tisza István is beszélt a békés kiegyenlítésről, báró Bánffy Dezső is. Amit Tisza István csak érintett, azt Bánffy Dezső kellőképpen kiszínezte és amit a kormánypart szónoka egészen kimondott, azt a miniszterelnök csak érintette. Gróf Tisza István kimondta a kiegyenlítés feltételül a házszabályrevíziót és a választások tisztaságának biztosítását; báró Bánffy csak *kellő módokat*ról szolt; és gróf Tisza István csak általánosságban tiltakozott a pártok megalázása ellen, a miniszterelnök erős akcentussal emelte ki, hogy a többség nem hajolhat meg a kisebbség előtt. Amit Tisza István mondott, az jelentheti a békét is, de amit Bánffy felelt rá, az csak a harcot jelentheti. A miniszterelnökből a sok panasz, az ellenzék támadásain való jajongás után kitérő a harcikedv, riadót fuj és büszkén kiáltja országgá:

„Tartom a fegyvert kezemben és le csak akkor teszem, midőn letehetem a nélkül, hogy ez a párt megrövidülést és sérelmet szenvedjen, a nélkül, hogy a haza érdekeit ezáltal feláldozzam.”

Hogy mit gondol a miniszterelnök ur a párt megrövidülésének és a haza sérelmének, az nem nehéz kitalálni. Megmondja a beszéd egész tartalma, amely kilenc tízedrészben panaszok az ellenzék személyes hajszája ellen, s amelyben ismét és ismét előbukkan báró Bánffy vezéri önérzete. Báró Bánffy azt hirdeti magáról, mindjárt a beszéd bekezdésében, hogy ő van első sorban hivatva a közügyek élén állani; báró Bánffy most, „az utolsó órán tul”, igazán tul a parlamentti rendnek utolsó óráján, még mindig azt hiszi és vallja, hogy

ő van hivatva a parlamentti tárgyalásokat vezetni; báró Bánffy a többség fegyverletelét azonbanítja azzal, ha ő, báró Bánffy Dezső teszi le a fegyvert; és báró Bánffy azt hiszi, a párt megrövidülésének és sérelmének, s a haza érdekei feláldozásának, ha ő, báró Bánffy Dezső lemond.

Erre most már csak két megjegyzésünk van. Az egyik az, hogy a parlamentti vezetésére már rég kisziklott báró Bánffy kezéből és éppen ezért követelik a disszidensok, hogy olyan ember foglalja el a helyét, aki képes ezt a feladatot teljesíteni. A másik az, hogy a többség megalázását nem követeli senki. Az ellenzék is beéri azzal, hogy a többség kebeléből alakuljon új kormány, amely garanciákat nyújt az alkotmány épségének megóvására. A Bánffy-kormány maradása tehát sem a többségnek, sem az országnak nem érdeke, hanem éppen ellenkezőleg, Bánffy elejtését követeli a párt legsürgösebb érdeke, amely ebben az esetben az ország érdeke is.

Mindezeket felül beszélt még a miniszterelnök a legközelebbi politikai programról is. Csak annyit mondott róla, hogy amit gróf Tisza István mondott, azt az első betűtől az utolsóig a magáéval teszi. Gróf Tisza István pedig annyit mondott, hogy ok — a párt — nem nyilatkoznak, de a kormánytól sem kérnek nyilatkozatot. Ezt tette magáéval báró Bánffy Dezső az első betűtől az utolsóig. Ami igazán nem volt nehéz, mert az első betűtől az utolsóig nem nagy a távolság.

A kormánypart szokásos tisztelgése alkalmával volt még egy politikai tartalmú beszéd, az, amelyet Szemere Attila ur intézett báró Podmaniczky Frigyes pártelnökhöz. Lényeges politikai tartalma az volt, hogy nagy vehemenciával, de annál kevesebb izléssel nekirontott a kilépeteknek. Erre az izléstelenségre sok szót vesztegetni nem érdemes. Nyilván ez sem volt egyéb, mint a *jus staturandi*ról szóló elmélet megalkotójának újabb — lapszusa.

Az összehenyomás pedig a kormánypart ujesztendő demonstrációjáról meglehetősen lehangoló. Semmi őszinte szándéka az állapotok szanálásának, s eltökéltség a hatalmi érdekek védelmére minden végtelékig, az ország minden érdekének rovására is. Bizony, bizony, nem jól mondta báró Bánffy Dezső, még nem vagyunk „az utolsó órán tul.” Még sok keserű küzdelemre, az alkotmányos szabadelvűség védelmére sorakozott összes elemek szívós kitartására lesz szükség, hogy csakugyan elérkezzék a mostani sivár állapotok és a mostani rendszer utolsó órája.

Az ujévi tisztelgésekről és az elmondott politikai jelentőségű beszédekről az alábbiakban számolunk be:

A szabadelvű párt ujéve.

A pártelnök üdvözlése.

Tíz órákor gyülekeztek a szabadelvű párti képviselők a pártkörben és miután a nagyteremben elhelyezkedtek, előállt

Szemere Attila és hosszabb beszédben fejtegetvén a politikai helyzetet, meleg szavakkal üdvözölte a párt ősz elnökét, Podmaniczky Frigyes.

Kifejezést adott aggodalmának a mai helyzet miatt és fáó szívvel látja, hogy e hazának mai mint döngetik az ezeréves alkotmány falait. Jogunk, ugyan, sőt kötelességünk megmondani, hogy azok, akik e haza alkotmányát veszélybe sodorják, akik a

parlament tekintélyét aláássák, tárgyalásait lesúlyeszlik a dél-amerikai nemzetgyűlések színvonalára, azok e teremben soha sem voltak találhatók, vagy ha igen, ma hiában keresnők őket itt. De azt az alkotmányt nem döntheti veszélybe senki, aki annak lényegét iránt komoly tisztelettel viseltetik. Az a magyar még nem született meg, aki alkotmányunk árulója lehessen.

Alkotmányunk egyik sarkalatos tétele, hogy országunkban törvényt csak a parlament, illetőleg annak többsége hozhat; de vajjon előrelátható-e valaki azt, hogy összesen husz törvényhozó elszánt akarata kell hozzá, hogy ez országban soha semmiféle törvény ne alkotathassék? Előrelátható-e, hogy mindenféle alkotmányos felhatalmazáshoz nem az a főkövetel, hogy százak legyenek, akik mezeják, de hogy ne akadjon husz, aki megtagadja? És pedig a mai helyzet képe. De bármiként vizsgáljuk az okokat, öntudatosan elmondhatjuk magunkról, hogy e helyzet előidézésében mi nem vagyunk vétkesek és a szabadelvű pártot a vádnak még árnyéka sem érheti.

Heteket, hónapokat át túrtük a gyanúsítások, a rágalmak, a sértetgetések özönét olyan mértékben, a mely talán túl is haladja az egyes ember békéltetésének mértékét, s ha majd idők múlva elolvassák a parlamenti válság történetét, el fogja ismerni mindenki, hogy nem volt még párt, amely igazsága és hatalma tudatában nemesebb nyugalommal viselte volna el az igaztalan és jogosulatlan támadásokat, mint a mi szabadelvűpártunk. Elviselte még akkor is, midőn e támadások azoktól eredtek, a kikkel tegnap még egy csatasorban küzdött (Ugy van!), azoktól, a kiknek nagy része arra soha sem tartotta méltónak a pártot, hogy annak belételeiben tevékeny részt vegyen értekezletein szavát felémelve, de a kik azonnal megragadták az alkalmat a kilépésre, midőn a párt ühébáján kívül egy komplikáltabb akció terére sodortattak.

Önámítás volna azt mondani, hogy könnyű szívvel láttuk barátaink ez eltávozását. Nehéz volna elpálostolni a felett való csalódásunkat, hogy milyen gyorsan, minden átmenet nélkül ment végbe a barátból ellenséggé való átalakulás; de viszont erőt adott az a tudat, hogy immáron nem maradt e pártban senki, aki el ne volna tőkélve törhetetlenül tovább haladni azon az uton, amelyet élénk szab a hazafiai kötelesség és amelynek végcélja: tisztelet szerzői alkotmányunk ama sarkalatos tételének, hogy az ország ügyeinek intézésében a döntő szó a többségéti illel meg. Ebben nem a saját akaratunk igazgat, de a mandátum, amelyet ez ország sok szászor választója a mi kezünkbe tett le, és amelyet kötelességünknek tartunk visszaadni, mielőtt okunk van feltenni, hogy megszűnt a politika összhang közöttünk és küldöink között. Addig azonban egy tapodtat sem tágitunk arról a pontról, amelynek megvédelmezésére megbízatásunk, meggyőződésünk, politikai elveink köteleznek. (Zajos helyeslés.)

Reméljük, hogy az új esztendőnek csak első napja leand sötét és a láthatár mihamar kiderül; reméljük, hogy az a hatalmas erő, amelynek neve haszaszeret, egygyé forraszt nemcsak a mindanyunkat, kiket a politika napi küzdelmei szétvártak. (Élénk tetszés.) Kívánjuk ezt mindenfelett a hazának, kívánjuk magunknak és Neked, mélyen tisztelt barátunk (Leikes eljenzés), azzal a hó óhatással, hogy ezt a hazát, amelyet ifjú korodban küzdöttél, szenvedtél, férfikorodban szorgalmasan és eredményesen munkálkodtál (Igaz! Ugy van!), ne lásd most aggkorodra, a meddő pártoskodás sivar mezejévé válni. (Élénk tetszés és eljenzés.) Az Isten sokáig éltesse! (Leikes eljenzés.)

Podmanizky Frigyes báró pártelnök mély meghatótsággal a következőket válaszolta:

Tisztelt barátaim! Tisztelt elvtársaim és képviselőtársaim! Az imént elhangzott mondatom, fontos szavak mély visszhangra találtak lelkiünkben, épp oly visszhangra az én elagott lelkemben, mint találtak erős visszhangra a ti ifjú kebleitekben. Igaza van a mi barátunknak, midőn azt mondja, hogy a meggyőződés bátorsága mellett lehet szenvedni. De képzeltétek azt, ifjú barátaim, hogy egy embernek, aki mint az imént felemlítette tisztelt barátom, évek hosszu során harcolt egy eszméért, aki örömtől repossó lélekkel látta, hogy az valóságá vált, aki, leborult e nemzet előtt, amely harminc évi munkálkodással oly jó állapotba hozta a hazát, amelyben sohasem volt, mikor elérkezik azon pillanat, melyet éppen azok, akik alkotmányunk ellen most harcolnak, mindig emlegetnek, mikor önállóságunk, mikor a magyar nemzet alkotmányos léte kidomborodhatott volna és valóban irányt szabhatott volna a monarkának és éppen ezt a pillanatot választják ki arra, hogy ezt az alkotmányt lábba lapossák.

Egy embernek, aki évéig a maga szerény tehetőséghez képest folytonosan küzdött a haza javáért és végre látja azt, hogy mikor megvalósulása közeledik már ennek az ideálnak, amelyet ő kitűzött élete elől, akkor honfák, nem küllenségek, hanem magyarok teszik tükre azt, amit mi oly nehézen kivivtunk, — ez az ilyen öreg embernek, mint én, mérhetetlen fájdalomt okoz. Én nem értem azt, én nem tudom felfogni azt, hogy hogyan lehet valaki ilyen eszméért, ilyen meggyőződésért, ilyen — hogy más kifejezéssel ne használjak (Egy hang: Hazasúr!) — ... Nem akarok ily kifejezést, amelyet elvitünk használnak, mások ellen használni. Mondom, nem értem, hogy valaki ilyen eszméért lelkesüljön, hogy hónapokig ne legyen képes észre térni és ne legyen képes alátni azt, hogy mi nem a rosszát, hanem csak a javát akarjuk e hazának.

Én nagyon köszönöm szívélyes szavaidat, nagyon köszönöm mindazon jó kívánságokat, amelyeket elvtársaim és képviselőtársaim rokonszenves tünötése is kifejezett, és én, mindannyiszor, úgy most

sem mondhatok mást, mint azt, hogy mindaddig, amíg ez a zászló az én kezemben van, én nem fogok hátrálni soha. Nem hátráltam sokkal veszélyesebb, sokkal szomorubb, sokkal nehezebb viszonyok közt, mint a mostaniak. Eljötök, édes barátaim, éljen az egység és szabadelvűpárt, éljen a kormány, éljen a haza! (Élénk eljenzés.)

A miniszterelnök üdvözlése.

A párt tagjai erre felhajtatták a budai várba, a miniszterelnökségi palotába. Leikes eljenzéssel fogadták báró Bánffy Dezső miniszterelnököt, aki a kormány összes tagjaival lépett be közéjük.

Gróf Tisza István üdvözölte a párt nevében a miniszterelnököt. Beszède, amely természetesen a politikai helyzet méltatása, lényegében így hangzott:

Midőn megjelenünk — ugymond — előtéd, hogy neked és munkatársaidnak átadjuk ez évforduló alkalmából jött üdvözlésünket, nem zárkózom el a helyzet komolyságának benyomása alól. Komolynak nevezem a helyzetet, mert hiszen nem kicsinyelhetjük azon anomáliának súlyát, miszerint a magyar állam költségvetés vagy költségvetési felhatalmazás nélkül lépte át az új kizsűböt a azon súlyos felelősség nehezék rátko, hogy ily körülmények között saját felelősségetekre tegyétök meg azt, amit az ország érdeke elkerülhetlenül parancsol. De azért, ha súlyos is a helyzet, nem szabad túlságba mennünk annak megítélésében, mert hiszen az alkotmányos életnek igaz, melyreható komoly krízisével nem állunk szemben. Hiszen itt e törvényalkotásra, az ország sorsának intézésére hivatott illetékes faktorok között konfliktus nem fordult elő, az illetékes faktorok akarata közt megvan a teljes összhang s csakis technikai körülmények akadályozták meg ezt az összhangot abban, hogy idejekorán a törvényalkotás formái között nyilvánuljon (Élénk helyeslés), a törvényalkotásához a komoly akarat megvolt és megvan; az animus legem ferendi batja át a képviselőház többségét ma is és ez akarat érvényesítésére, az akarat útjában áll akadályok leküzdésére törekednie kell e többségnek, küzdeni is akar e többség, parlamentáris küzdelem útján, alkotmányos eszközökkel a jövőben is.

És tisztelt barátaim, hogy ez a helyzet ne legyen alkotmányellenos, az egyenesen attól függ, hogy a parlamenti küzdelemben szűnet be ne álljon. A parlamenti felügyelet, a parlamenti ellenőrzés fenn kell, hogy maradjon és a törvényalkotásra irányult komoly törekvésnek a parlamentben minden akadályl szemben a jövőben is meg kell nyilvánulnia. (Élénk helyeslés.)

És ha ez meglesz, — amint bizonyára meg is lesz — nem félek én attól, hogy e helyzetet hamis színekben lehessen az ország közvéleménye előtt feltüntetni.

Hanem egy dolgra talán mégis figyelemzethetjük azokat, akik tovább is folytatni akarják a küzdelmet. Mi okozta ezt az abnormis helyzetet? Az, hogy a törvények idejekorán létre nem jöhettek. Mi a kiút ebből az állapotból? A törvények mielőbbi megalkotása. Ki akarja ez állapot megszüntetését? Az, aki a törvények megalkotására törekszik. És ki akarja ezt meggátolni és ki akarja a rendes kerékvágásból kizökkent szekeret továbbra is az abnormis uton tartani? Az, aki továbbra is akadályozza e törvény megalkotását. A tiszta, egyszerű igazság ez, tisztelt barátaim, amelyet semmiféle frázis, semmiféle dialektika ne mon magyarzhat. És hiába állnak elő azok, akik felgyújtották a hazát, hiába verik azok félre a harangot, ezzel ebben az országban senkit megtevészteti nem lehet.

De nem szabad az ország közvéleményét más irányban sem megtevésztetnők; nem szabad, hogy az ugnerevezett ex-állapot feletti láma elterelje az ország figyelmét, elterelje mindnyájunk figyelmét attól a sokkal nagyobb bajtól, attól a sokkal komolyabb veszélytől, amelyet egész parlamentarizmusunk elfajlása rejt mellenben.

Aki figyelemzést kíséri az események folyását, régóta láthatja e bajnak fejlődését az országban és nem lehet meg senkit, ki nyitva tartja szemét, hogy ez a rég lappangó baj most egyszerre ily elementáris erővel tudott kitörni. De ha megszoktuk is némileg e baj szimptomáit, na kicsinyülők annak mélyreható kihatását az ország viszonyaira.

Hát nem látják-e azok az urak, akik e bajokat könnyelműen s a szenvedélyektől elragadva felidéztek, nem látják-e azt az iszonyu kárt, amelyet e nemzetnek már is okoztak. Nem is beszéltek a nemzetgazdasági kárról, azt éreztük és viseljük mindnyájan. De nézzék meg a nemzetiségeknek mozgolódását az országban. Hallgassák csak meg ellenségeinknek gunyakáját; nézzék meg a megdöbbenést szövetségeseinknél, akik egyszerre azt látják, hogy családós volt, illuzió volt a magyar nemzetbe vetett bizalom.

Én nem értem, hogy ha mindezeket fontolóra vesszük, ne a megszegyenülés, ne a hazafiai bánat és a hazafiai elkeseredés hangján kelljen e dolgokat megbeszélni? És nem látták-e azok az urak azon továbbmenő borzadt veszélyeket, amelyeket e helyzet rejt a méhében? Hiszen ki állhat jót a jövőért? Az isteni gondviselés utjai kikutatathatlanok. Ki áll jót róla, hogy nem áll-o be bármely pillanatban oly szituáció, amelyben a nemzetnek egész erőlyére, egész akcióképességére van szüksége. Minő borzadt következményekkel járna az, ha egy ilyen pillanat ebből a tehetetlen anarkiában talán a magyar nemzet alkotmányos szervezettel. Damokles kardja ez a magyar nemzet legdrágább kincsei felett, minden felett, ami szent előtünk és én azt hiszem, hogy a mai politikai helyzet legelső feladatát ezen bajoknak alapos, gyökeres szánása kell, hogy képezze. Kötelesség-e pártkülönbség nélkül minden jó hazafinak. De leginkább kötelesség ez miránk nézve, mert hiszen mi a nemzetét nemcsak jogokat, hanem

kötelességeket is kaptunk; minket azzal a parancssal küldött a nemzet az országházába, hogy ezt a politikát, melyet helyesnek tartunk, érvényre emeljük. (Igaz! Ugy van!)

Hogy minő eszközökkel jussunk el a célhoz, arról nemcsak mi nem nyilatkozhatunk, de töled sem kérünk nyilatkozatot, mert hiszen az eszközöknek a pillanat változó konzekvenciáihöz kell alkalmazkodniok. De azt hiszem, az eszközöket illetőleg is két általános szempontot kiemelhetünk. Az egyik az, hogy meg kell ragadni minden alkotmányos fegyvert és eszközt, mi e cél elérésére feltétlenül szükséges, de egy hajszállal sem többlet, mint a mi arra elkerülhetlenül szükséges. A másik az, hogy ha kell, küzdenünk kell e céltér magunkban is, törvénytisztló, de csüggedést nem ismerő szívós küzdelemmel, de ha nyílnék rá alkalom, hogy ezen kérdések közmegnyugvára békés uton intézessenek el, ezt az alkalmat hazafiai örömmel kellene megragadni. (Élénk tetszés és helyeslés.) És itt azt hiszem, bátran kimondhatom, hogy nincs senki ebben a teremben, aki, ha egy ilyen kiegyenlítés objektív előfeltételei megvolnának, bármínő kicsinyes szempontokból, bármínő mellékes tekintetből e kiegyenlítésnek utját állná. (Élénk helyeslés. Igaz! Ugy van!)

De hogy e kiegyenlítés valóban szánálja a helyzetet, ha valóban megnyugvásnak idézzen elő s egy jobb jövőnek képezze alapját, annak előfeltételeit képezi, hogy az egyénekre és pártokra nézve megalázkodással ne járjon, hogy az egyének és pártok jogos önértéket intaktke tartsa fenn; és másodsor, hogy ne csak a pillanat nehézségeiből kérossan kibontakozást. Mert hiszen, ha expedienst találnak, amelylyel keresztülbotorkázhatunk a pillanat nehézségein, de fennhagyjuk azt a Damokles-kardot, amelyet az imént említettem, nem javítottuk, de elrontottuk a helyzetet. A megoldásnak megnyugvást kell hozni minden téren, ki kell huznia mindazon mérges anyagot, amely a helyzet elfajlására vezet. (Ugy van!)

Annak tehát biztosítania kell a parlament méltóságát, rendjét és munkaképességét, de egyuttal biztosítania kell a lehetőség horlátát között a választások vendjét és tisztaságát is. (Élénk helyeslés.)

Hogy talánurk-e ily módot a megoldásra, ki tudná azt megmondani. Mi csak azzal a szilárd elhatározással nézhetünk a bizonytalan jövőbe, hogy bármínő alakuljanak ennek esélyei, teljesíteni fogjuk kötelességünket.

Neked, mélyen tisztelt barátunk, a multban néhez viszonyok között teljesített kötelesség s a haza ügye körül szavazott érdemek lélekemelő tudata adhat erőt e küzdelemben. Ez a tudat vértessen fel téged azon féktelen támadásokkal szemben is, melyekkel ellenfeleid vad kétségbeesése fordul feléd.

A méltatlan vád visszahull a vádló fejére, annál súlyosabban, mennél méltatlanabb, és barátainak tisztelét, ragaszkodását, szeretetét irántad csak melegebb teheti. (Élénk helyeslés és eljenzés.) Ezeket az érzelmektől áthatva jöttünk most hozzád, hogy erőt, kitartást, egészséget kívánjunk neked és Isten áldását kérjük mindnyájunk közös küzdelmére. Áldjon meg téged a jó Isten, adjon neked és az országának egy boldog ujesztendőt!

Báró Bánffy Dezső beszède.

Kedves barátaim! A tisztelt szónok ur beszédének végén azon óhajának adott kifejezést, hogy Isten adjon nekünk mindnyájunknak és az országunk egy boldog új esztendőt. (Halljuk! Halljuk!) Kétségtelen, hogy ma, azon nehéz körülmények között, amelyekben vagyunk, egy ilyen jókívánás, ha érvényesülhetne, a legjobb volna. A legjobb volna nekünk, akik első sorban vagyunk hivatva a közügyek élén állani; jó volna nektek, akik ezen törekvésünkben és munkálkodásunkban minket támogatottok, és mindenfelett jó volna — hiszen erre van első sorban szükség — magának az országnak. (Ugy van!) A t. szónok ur, nem kétem, elmondott szavaiban, a párt és a ti érzelmeiteket, eszmemeneteket és gondolataitokat, és mondjuk, ez idő szerint, a legközelebbi pillanatban követendő politikai programotokat fejtekte ki. (Igaz! Ugy van!) Én ezt az első betűtől az utolsóig magamévá tetsem. (Ugy van!) Azon fekete színekkel rajzolt képre való tekintettel, amelyet előtünk feltárt, a helyzet komolyságára való figyelemmel meg kell hogy szívleljük azon hangokat, amelyeket a helyzet tisztázása érdekében mondott; midőn ezen fekete színekkel csotelt helyzetre való tekintettel itt állok én, aki szorosán véve — úgy hiszem, — jogtalanul, igazságtalanul és méltánytalanul (Igaz! Ugy van!) hónapok óta kiállított céltábla vagyok, hogy összekötött kézzel túrjem a sértecséket, a támadást és a jogosulatlan vádatok: kétszeresen kell, hogy gondolkodásban legyek, sokkal inkább, mint ti, hogy vajjon e helyzet előidézésében az én szubjektív botlásaim, tévedéseim és hibáim mennyiben játszanak szerepet? (Halljuk! Halljuk!) De akármilyen mélyen vizsgálom is magamat, abban a nézetben vagyok,

És még ez sem volt elég. Bekövetkezett az ezen alapon megindult vitában az a kormány-nyilatkozat, amelyből nyilvánvalóvá vált a kormány főfogása a magyar parlamentarizmusról. E főfogás szerint a kormány semmi korlátot nem feszélyez abban, hogy választási célokra ismeretlen forrásokból pénzeket gyűjtjön és kezeljen; azoknak a honpolgároknak pedig, akiknek meggyőződése az uralkodópart meggyőződésével nem egyező, az államhatalomnak pártcélokra szervezett egész erejével kell megküzdenie; ami világossá teszi azt, hogy ilyen küzdelem teljesen lehetetlen, (Zajos helyeslés.) Ha itt az alkotmány-nyújtotta módok felhasználása által a honpolgárok keblében élő önálló meggyőződésnek és nézeteknek érvényesülése matematikailag ki van zárva. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés.)

És ha ezzel már ki volt mondva az alkotmányunk esdősége és abból nem maradt fenn semmi egyéb, mint egy, a maga egyoldalúságában a törzsképig kifejlődött elv, a többség uralmának az elve: a Tisza-indítvány a parlamentarizmusnak ezt az utolsó maradványát is kikölte lábai alól és az alkotmány összes faktorainak, a törvényhozás összes tényezőinek szabályszerű és törvényes működése helyébe, ha nem is formailag, de erkölcsileg hasonló hatályval a klubhatározatok uralmát akarta tenni. (Igaz! Ugy van!)

Ez az a helyzet, ezek azok a törekvések, melyekkel szemben kifejlődött az a vételekig menő küzdelem, melyet a különben eltérő, sőt sokban ellentétes elvi alapokon álló ellenzéki pártok ezen célből teljes szolidaritásban és szövetkezve folytattak és folytatnak. (Élénk helyeslés.)

Rámutatott tisztelt barátunk a küzdelem eszközeinek rendkívüliségeire. Megengedem, hogy ezek az eszközök rendkívüliek, megengedem, hogy ezeknek egynemelyike az alkotmányjog formai szempontjából kifogásolható, de a küzdelem erkölcsi jogosultsága, sőt szükségessége iránt kétség nem lehet. És itt egy nagy bizonyítványt hozhatunk föl magunk mellett: az ellenzék küzdelmének abszolút önzetlenségét. Ez adja meg a kibontakozás módját is. Minthogy küzdelmünk célja semmi egyéb, mint a törvények megtartásának, mint az alkotmány összes elvei érvényesülésének biztosítása, a kibontakozás semmi egyéb, mint hogy tárgyi és személyi biztosítékot nyerjünk arra, hogy csak a legítim célok, a törvények feltétel nélkül, az alkotmány összes elvei érvényesüljenek. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Ily biztosíték mellett letehetünk a fegyvert ma, letehetünk volna az utolsó órában is, mielőtt az ex-lex állapot beállt. E nélkül ezt letehnünk tilja az ország alkotmánya iránti kötelességünk. (Zajos helyeslés és tetszés.)

Mihelyt egyszer ki van mondva, mielőtt egyszer világossá vált, hogy az alkotmányos uton való érvényesülés ki van zárva minden meggyőződésre nézve, melyet a hatalom nem támogat, minden egyénre nézve, melyet a hatalom üldözöbe venni jónak lát, mielőtt az alkotmány fel van függesztve, hatályon kívül van helyezve, akkor véleményem szerint nem áll többé erkölcsi alapon az az ellenzéki küzdelem, mely tovább folytatná a parlamentben azt a játékot, hogy hosszabb-rövidebb viták rendezése által az ily alkotmányellenes állapotra az alkotmányosság létezésének köpenyét vessük. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

Észert, tisztelt barátaim, előttünk csak két út áll. Vagy a kibontakozás abban az értelemben az azoknak a kizárólag tárgyi céloknak biztosításával, melyeket úgy tisztelt barátunk, mint én hangsúlyozunk és én az ország érdekében kérem az isteni gondviselést, hogy világítsa meg minden tényezőnk elméjét és szívét, melynek befolyása van, hogy arra a legítim utra lépjenek, hogy ne nekünk, az országnak, a nemzetnek adják meg, a mire Isten és ember előtt joga van! (Hosszantartó zajos helyeslés.)

A másik út pedig, akármilyen hosszú ideig tartson, akármilyen áldozatokkal járjon: a küzdelem folytatása, (Zajos helyeslés és lelkes éljenzés.) melynek esélyeiben én bízom. Bizom, hogy akármilyen szomorú legyen a mai helyzet, akármilyen válságosnak tűnjék fel a mostani pere, gyógyulást hoz magával egy lappangó, emésztő betegségből. Hogyha pedig nem, hogyha hosszabb és súlyosabb megpróbáltatás ideje következnék be a hazára, akkor sem állhatna be rosszabb helyzet a mai alkotmányosságunknál, és akkor minket legalább lelkiismeretünk éltünk fogytát meg fog nyugtatni arra nézve, hogy minden eszközt alkalmazásba hoztuk a szabadság helyreállítására, hogy kötelességünket biven teljesítettük! (Igaz! Ugy van!) Az egyéni megnyugvásához ennél több nem kell! (Élénk éljenzés.)

Én ezért köszönöm nektek, tisztelt barátaim, a jóindulatnak és barátságunk amaz érzelmeit, melyeket igen tisztelt és szeretett elnökünk nevében tolmá-

csolt. Legyetek meggyőződve, hogy ama benső megnyugvásra felel, amelyre mint az önzetlenség és lelkiismeretes embernek legfőbb szükségére utaltam, az én életemnek nincs drágább kincse, nincs nagyobb büszkesége, mint azoknak a férfiaknak rokonszenve és barátságá, kikkel hosszú időn át és nehéz körülmények között az ország javáért küzdelem folytattam. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Még Ivánka Oszkár üdvözölte meleg szavakkal Szentiványi Árpádot, a nemzeti párt alelnökét.

A függetlenségi párt tisztelgése.

A függetlenségi és 48-as párt tagjai a pártkör helyiségében gyülekeztek össze s onnan elmentek Kossuth Ferenc lakására. Megbízásukból Barabás Béla mondta az üdvözítő beszédet.

Tolmácsolta a párt szeretetét és ragaszkodását elnökük iránt, akiknek vezérlete alatt küzdenek a nemzet jogaiért.

A függetlenségi párt az alkotmány védelmének hajóját a függetlenség szabad kikötőjébe akarja bevezetni, de addig a pártnak sok a teendője, mert törvényeink parancs-ló erejét megtörté a hatalomhoz minden áron való ragaszkodás hitványasága. A nagy nemzeti zavarodásból hiába íprökönök kijutni. Azt mondják, van nekünk egy nagy kiralyunk, egy atyai büles fejedelmünk, de a bizonytalanságnak kétségbeesztő napjában hába keresi őt szemünk. A nemzet árván marad, hisz a magyarnak örök végzete, hogy sohasem tudtát, vagy nem akarták megérteni. Küzdelemre biztat tehát, amíg ennek a kormányzati rendszernek minden gonoszasága ki nincs irtva, mert a mai rendszer bukása új életre fogja kelteni a nemzetet. Beszédét így végzi:

Ragadd meg tehát szeretett vezérünk a mi nemzeti küzdelemünk szent zászlaját. Erős kezekkel lobogtasd azt e kis csapat élén, melynek minden egyes tagja százezerrel képviseli annak az államalkodó, romlatlan derék magyar népnek, amelynek a nagy világon e kívül nincsen számára hely. Te vagy hivatal apád nagy szellemének erejével harcra vinni a függetlenség zászlaját, mely rongyos lehet, de szennyes nem lesz soha. Így remélve elveink győzelmét, ne magunknak, de édes jó magyar hazánknak kívánjunk boldog jövőt. Isten tartson, ellessen!

Kossuth Ferenc hosszabb beszéddel válaszolt az üdvözletre. Örömebe ugyan bánatot is vegyít elváltársainak megjelenése, mert emlékezteti arra, hogy ma van az alkotmányért első napja.

Hangoztatta azután a függetlenségi párt kitarthatás elvei mellett, amelyek közé tartozik az alkotmányosság megőrzése is. Az alkotmányosság alapelve pedig az, hogy a nemzet akaratát szabadon és megmagaslatlanul nyilatkoztassák meg és ennek ma minden feltétele hiányzik. Csak egy tudhatjuk meg a nemzet többségének akaratát, a mi mindenki, aki pénzzel és vérral adózik, politikai jogokkal is bír.

De addig is, míg a nemzetnek csak egy kisebb része bír ilyen jogokkal, csak egy tudhatjuk meg a politikai jogokkal bírók többségének akaratát, ha a választások tisztasága oly törvény által biztosított, amely a tisztátlan és nem teljesen szabad szavazattal megválasztottakat kizárja az országgyűlésből és megválasztásukat megsemmisíti egy független és részrehajlatlan fórum. Továbbá csak úgy nyilvánulhat meg a tisztán és szabadon megválasztottak igazi akaratára, ha az inkompatibilitási törvény szigorítottik és mód találtatik arra, hogy az inkompatibilitás fölött egy pártatlan fórum ítélkezze. (Helyeslés.)

A tiszta választásokkal megalkult és önrédek által nem vezetett többség akaratának minden alkotmányos államban érvényesülni kell.

Egy tiszta választással megalkult országgyűlésben, a kisebbség joga csak az, hogy a nemzet véleményét elveinek megnyerje; egy tiszta parlamentben a kisebbség joga és kötelessége világos; lázadó és hazáruló lenne oly kisebbség, amely egy tisztán megválasztott és inkompatibilitás elemektől megtisztított többség akaratának ellentállana.

Minátnak a többség miképpen alakult? Báró Bánffy bevallotta miniszterelnöki székéből, hogy pénzt kezelt választási célokra, bár erre a törvény büntetést ró; rábizonyít, hogy hivatalos — ugynevezett — szelid nyomásokat eszközölt, bár erre is büntetést ró a törvény; bevallotta azoknak, kikkel paktált, hogy a tiszta választások biztosítását célzó kuriai bírósági törvény nem fog létre jönni, mert másképp az ország joga a közigazgatási önállóságra a választásoknál érvényre juthatna, ha tiszta választások lennének, amit ő nem akart.

Az így bevallott eszközökkel megszerzett nagy többség most egy nyers erőt képez, melyre támaszkodik báró Bánffy és minden erre azzal felol, hogy háta mögött ül a többség; minden törvénytételre abból merít jogot, hogy őve a többség. A nyers erő ellen csak nyers erő győzhet; mi azonban, mikor az erős küzdelembe belemertünk, nem térünk el hagyományos elveinktől, melyek szerint csakis elveket, elvek ellen, és soha személyekért vagy személyek ellen nem küzdünk. Ha most báró Bánffy személyének megtagadjuk a kormányzás eszközeit, ezt azért tesszük, mert ő alatta domborodott ki legjobban az a rendszer, mely hazánkat anyagilag és közszellemileg romlásba dönti.

Továbbá azért fordult küzdelemünk ele báró Bánffy ellen, mert bebizonyult, hogy nemcsak nem használta fel a gondviselészerű alkalmat biztosítani az ország közigazgatási önállóságát, de (amár mult évben magam is elismerté az erre vonatkozó törvények elvitatásának értelmét) meghajolt mindjárt az első nehézségek előtt, melyekbe a törvény végrehajtása ütközött és a nehézségekkel szemben nem vonta

le a következtetést, hanem arra vállalkozott, hogy kijátszsa és félremagyarázza a törvényt és így megtámadja a királyi eskü szentségét is, mely a törvényt biztosította.

Ily körülmények közt lehetetlenné tette magát a miniszterelnök, mert nem maradt a kormány rudja oly kezekben, amelyek mindenhez hozzá nyulnak: az ország jogaihoz, az ország törvényeihez, a királyi eskühöz, a multhoz, a jelenhez, a jövőhöz és mindezt összetépi, széttröki, csak azért, hogy a hatalom tovább is élvezhető legyen.

Ezeknek folytán erős küzdelemünk jogosult, sőt kötelességszerű és mi híven megtettük kötelességünket. Csakis a végkiégyezés nyomása alatt érvényesítjük jogunkat és tesszük meg kötelességünket, ami nem más, mint az, hogy minden törvényes és a házszabályok által megengedett eszközzel megtörni igyekezzünk a jogtörő, törvénytörő, alkotmány-erosztó miniszterelnök vak és öntudatlan hatalmát. (Helyeslés.)

Ünnepélyesen ismétlem most is, hogy egy olyan kormány, amelyhez a jog- és törvénytörés vádja nem tapad, bár elvi okok miatt nem bírható bizalmunkat s ellene is szavaznánk, az én hitom szerint ezonnal megkaphatná szavazási döntéssel az indomniti; tehát nem áll az, hogy az alkotmányértés szükségessége lett, mert csakis egy oly férfit lenne szükséges elavoltítani, aki lehetetlenné tette magát a parlament egy tekintélyes része előtt.

Szükséges ezenkívül azért, hogy helyreálljon a parlamenti béke, az hogy a választások tisztasága törvény által biztosítottassék, és így a többség nom egy mesterséges, de egy valódi többség legyen.

Szükségesé lett a kormányelnök politikai vétkei folytán a kibontakozásra egy vám- és kereskedelmi új provizorium, mert hiányzik már az idő a törvényt végrehajtani: ezen új provizoriumot bár pártunk nem szavazná meg, mert mi csak oly provizoriumhoz járulhatunk hozzá, amely az önálló vámtérlet megvalósítására használtatik fel, azért mégis egy új kormány rövid szavazás után megszerzehetné az új provizoriumot, ha kellő biztosíték nyújtatnák arra nézve, hogy ezen új provizoriumot íjeje alatt, csakis az 1867. XII. törvények által kijelölt módon, tehát a 61. §. szerint lenne megkötendő a már betervezett szöveg szerint a vám- és kereskedelmi szövetség és másképp nem, ami nem lehet akadály, mert ezt a törvény ugyis világosan tilja; és ha ezen határidőn belül, a törvény által előírt módon, a már betervezett szöveg szerint nem köthető meg bármilyen ok miatt a szövetség, akkor az önálló vámtérlet alapján világos törvénybeiktatásával rendezetnének, amely alkalmatlan minden olyan szerződéses intézkedéshez hozzájárulnánk, mely a vámháború kikerülésére szükségesnek bizonyulna.

Ha nem ejtenek el egy lehetetlenné lett férfit és miatta inkább a haza alkotmányát sérítik meg; továbbá ha nem állanak rá arra, hogy egy köztiszteltetben álló személyiség foglalja el a miniszterelnöki széket, s egy oly kormány alakuljon meg, amelyhez az erőszak, a jogtörés, a törvénytörés vádja nem tapad; ha ő mellett nem nyújtanak módot arra, hogy a választások tiszták legyenek és hogy a többség a választópolgárok igazi többségének akaratát képviselje; végre ha nem adnak biztosítékot arra, hogy a provizoriumok láncolata nem folytatódik, hanem egy végleges utolsó határidő tűzetik ki, amelyen belül megkötendő a már benyújtott vám- és kereskedelmi javaslat alapján a törvények által előírt módok szerint a vámszövetség, de a határidő lejártával tényleg érvényesítették az ország joga, az önálló vámtérlet alapján leendő végleges berendezkedéssel, akkor világossá lesz az ország és világ előtt az, hogy a többség akaratát a zsarnoksággal viszik és kijátszzák addig a törvényeket, ameddig valahogy kelepcebe nem kerithetik az országot.

Ha ez tovább is megkérdeteltetik, akkor mi küzdeni fogunk minden törvényes és a házszabályok által megengedett fegyverekkel és Isten segítségével meg fogjuk mutatni, hogy a jog, a törvény, az igazság diadalmasodni tudnak a vak és nyers erő felett.

Isten tartsa meg hazánkat és adjon nektek honfiai vigaszt, mint képviselőknak és boldogságot mint embereknak!

A beszédet percekig tartó lelkes éljenzés követte.

A néppárt ujjeve.

Az országgyűlési néppárt ma délután 4 órakor tisztelt párt vezérének, gróf Zichy Nándornál. A tisztelgés a párt körhelyiségében ment végbe, ahol Molnár János pártelnök üdvözölte a vezért. A keresztény revindikáció harcosának nevezi a néppárt híveit s hiszi, hogy annak nyomában nálunk is népboldogító vívmányok fognak fakadni. Hangsúlyozta, hogy a néppárt hű öre a 67-es kiegyezésnek, de a mai kormányt támogatni nem fogja. Ily érzelmeivel üdvözli pártja nevében a vezért.

Zichy Nándor nem tartja magát a néppárti képviselőket hívatott bírának, arra a keresztény közönség egyedül illetékes.

Sajnálom, — szót azután — hogy gróf Esterházy Miklós Móricot ez alkalommal nem látom oldalam mellett. A módor és eljárás iránti nézeteltérés sem személyes viszonyunkat, sem programunkat nem érinti és így remélem, ismét találkoznunk. Nem szabad megfeledkeznünk, kivált e körben egyházunk iránti kötelességünk teljesítéséről. Nem szűnhetünk meg az egyház szabadságáért és önkormányzatáért, a felekezeti iskoláért küzdeni. Nem szűnhetünk meg törvényes jogaink érvényesítését szorgalmazni. Nem szűnhetünk meg mindenek-

lelt a házaság szentséges voltának elismerését és a Szentség dolgában az uryház illetékességét követelni. A hitelv és a keresztény világélet érvényesítése: ez a revindikáció, a revízió a mi egész programunk, elvünk, a hívők közönsége, az egyház: ezek bírnak nyomattékkal.

Eljárásunkban, politikánkban tévedhetünk. Elég amugy is az ellenségnünk, ne egyenletlenkedjünk. Nem politikánkat, nem egyesítésünket: bíltünk, egyházunkat támadják meg, ezért üldöztetünk. Jólleik meg politikai vagy gazdasági programunk elítélendő pontját, hadd javítsunk rajta! Nem is tagadják: meguk hirdetik, hogy a katolikus mozgalmat el kell nyomni.

Aktuális politikai kérdésekről szólva a kormányt hibáztatta az obstrukció kitöréseért, elítélte a Tisza-féle javaslatot és végül hangsúlyozta, hogy a néppárt a katolikus ügy érdekében szervezkedett, hogy nem szabad felejtetni ezt az ügyet sem a korona, sem a nemzet jóakarata nélkül előbbre nem viheti.

Gróf Zichy beszéde után Buzáth üdvözölte Molnár János pártelnököt.

A korelnök üdvözlése.

A képviselőház valamennyi párta fölkereste ma az öreg Madarász Józsefet, hogy mint a Ház korelnökét üdvözölje az új évforduló alkalmából. A függetlenségi és nemzeti párt együttesen járult az ősz hazafi elé, Kosuth Ferenc üdvözölt beszédére Madarász József lendületes beszédében válaszolt, helyet juttatva abban függetlenségi elveinek és választó kerülete iránt érzett hálájának. Beszédét így végezte:

— Bármilyen terhes kötelességeket ró a haza reám most, mikor válságban van, én szívesen teljesítem e kötelességeket. Pártatlan akarom vezetni a tanácskozásokat és ezért most sem jobbra, sem balra nem nyilatkozhatom. Hazám törvényei, a házszabályok szerint akarom ezeket teljesíteni a ti és remélhetőleg az egész képviselőház jóakaratu támogatásával, hogy el lehessen érni a célt: hazánk alkotmányát, szabadságát biztosítani, fejleszteni ebben a szellemben, mint azt eddig ősi intézkedéseink belénk oltották. Hazam boldogságra, nemzetem dicsőségére, a nép, a terhekkel agyonnyújtott nép terheinek leszállításáért akarok működni. Ehhez hű leszek, mint voltam eddig nemzetemben. Ugy szeresettek ti. (Percekig tartó lelkes eljenzés.)

A képviselőházi elnöknek a függetlenségi és a nemzeti párt küldöttsége előtt tisztelteti a néppárt küldöttsége, amely Buzáth Ferenc, dr. Major Ferenc és Rakovszky István képviselőkből állott.

Az országgyűlési szabadlevél párt jókívánatát báró Podmaniczky Frigyes elnök, Csévösky Béla, Dedovics György, Molnár Antal, Nyegre László és Perczel Béni tolmácsolták. Podmaniczky báró melez hangon üdvözölte a párt nevében Madarászt, erőt, kitartást s jó egészséget kívánt neki s megköszönte azt az igazságosságot, azt a régi magyar emberhez méltó igazságérzetet, amellyel Madarász a Ház tanácskozásait vezeti.

Madarász kiemelte válaszában, hogy mondatlanul jól esik neki a szabadlevél pártnak ez a megemlékezése, valamint általában az a jóindulat, amelyet a párt részéről tapasztalt. Mint korelnök mindekor a törvény és a házszabályok értelmében törekszik eljárni, gyöngyöden, amig lehet, szigorúan, ha kell. Örül, hogy a többség támogatja ebbeli törekvéseit s hogy csak kevés oly zajos jelenet fordult elő, amelyekről, ószintén bevalja, szeretné, hogy ne történten volna meg. Azon kell lennünk, hogy békeségben folytassa a Ház tanácskozásait, s hogy ne csak a létező törvények tartassanak meg, hanem, hogy a fejlődő kor igényeinek s az ország szükségleteinek megfelelően a nép terheit enyhítő új törvényeket alkothassunk. Végül arra kérte a küldöttséget, vigye meg az ő melez köszönetét s jókívánatát a szabadlevél pártnak.

A választók üdvözlése.

A főváros I. kerületének országgyűlési képviselőjét, Falk Miksát ma küldöttség útján üdvözölték választói. A deputációt Szál Ignác államtitkár vezette, akinek üdvözlő szavaira Falk Miksa kifejtette véleményét a mai politikai helyzetről. Elítélte az obstrukciót és dicsérte a kormányt, mert szerinte most is a helyes uton jár és melynek működése az ország javára válik.

De hát a Tisza-féle törvényjavaslat? mondják talán némelyek. Erre azzal felelhetnek, amit Kálmán király mondott: De strigis, quae non sunt, nulla fiat mentio. E törvényjavaslat immár el van vetve, minthogy december 31-ig nem adták be a képviselőházban, most már tárgyalanná lett. De miután én is aláírtam és ezen kérdés anyvi port vert föl, engedjék meg, hogy néhány észrevételt tegyek e tárgyban is. En velem e törvényjavaslatot csakis a szabadlevél párt értekezését megelőző estén közölték. Ha előbb ismertem volna, kifogást emletem volna ellene a forma szempontjából. Nem azért, mintha — amit ellene felhoznak — 1. hogy ezen javaslattal országos törvény rangjára akarának felemelni egy körhatározatot, mert ennek nincs értelme; párttörvény nem létezik, hanem csakis országos törvény. Ha előterjesztették volna a törvényjavaslatot a Házban és nem fogadták volna ott el, akkor ugy sem lett volna belőle semmiféle törvény; ha pedig a Ház elfogadta volna a javaslatot, akkor nem lehetne szólni párttörvényről, hanem az éppen oly országos törvény lett volna, mint bármely más.

Az én okoskodásom e javaslattal szemben más volt: ha beterjesztetik a javaslatot, vagy lemond az ellenzék az obstrukcióról, akkor megszavazza az indemnitást és a kiegyezési provizóriumot és akkor a Tisza-féle törvényre ugy sincs többé szükség, vagy nem mond le az ellenzék az obstrukcióról, akkor bizonyosan még erősebben megobstruálja a Tisza-féle javaslatot, mint az említett két törvényjavaslatot és akkor nem lesz belőle törvény. De ezen kifogásaim csak is a törvényjavaslat formájára vonatkoznak; annak lényegével azonban egyet értek.

A kérdés már most csak az: quid nunc? Azt hiszem azonban, uraim, nincs ember, aki azt ma határozottan megmondhatná. Most jóvők Budáról, ahol a miniszterelnöknek tiszteltgünk. Ő is csak általánosságban beszélt és én is csak általánosságban utaltam azon előre emlitett két olvra, mely engem eddig a kormányok iránti viszonyomban vezérelt. A jelenlegi kormányt is követni fogom, míg a nemzeti és szabadelvű irányhoz ragaszkodni fog és az Ausztriához való viszonyunkat fenn fogja tartani. Míg ezen két elv feltételnek megfelel, hű támogatója leszek: ha eltérne tőlük, tudni fogom kötelességemet. (Élénk tetszés.) Remélem, hogy nem sokára jobb fordulatot vesznek a dolgok, mert hisz az ellenzék soraiban is elég nagy számmal vannak jó hazafiak, habár most a szenvedély elfogultaká teszi őket. Remélem, jönni fog még az idő, mikor azok, kik most ellenségként állanak velünk szemben, váltva köze fognak működni velünk a haza javára. (Tetszés.)

A főváros II-ik kerületi választó polgárainak nagyszámu küldöttsége tisztelteti ma Hampel Sándor városbíró vezetése alatt a kerület képviselőjénél, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél, hogy őt és a kormányt a kerület rendteletlen bizalmáról és tűrhetetlen ragaszkodásáról biztosítsa.

Báró Podmaniczky Frigyes, a IV. kerület országgyűlési képviselője déli 12 órakor megjelent a Belvárosi Polgári Kör koronaherceg-utcai helyiségében, ahol mintegy kétszáz belvárosi polgár harsány eljenzéssel fogadta. A kör nevében Rimety Jenő, a Belvárosi Polgári Kör alnöke üdvözölte minden politikai vonatkozástól ment szónoklattal. Podmaniczky meghatottan köszönte meg választóinak figyelmét.

A jászvásárosi szabadlevél párt az idén is üdvözölte képviselőjét Berzeviczy Albertet. A jászvásárosi körből botfai Hübös József királyi tanácsos vezetése mellett testületileg mentek Rémi Róbert elnök lakására. Itt Fenyvesi Adolf fejezte ki a párt szeretetét és ragaszkodását Rémi iránt. Aztán Berzeviczy lakására mentek, hol Császár Jenő a kerület ragaszkodásáról biztosította. Berzeviczy Albert megköszönte a jó kívánásokat, a jelen újv komoly fontosságát hangsúlyozza. Sajnálja, hogy nem sikerült a parlamentben az ellentétek kiegyenlítése. A mai helyzetből kibontakozhat csak egy remél, ha mindenki képes lesz bizonyos önmegtagadásra. Ő mindig a tiszta szabadlevélnek marad hiva, ezzel a fogadalommal boldog új-évet kívánt a megjelenteknek.

A politikai helyzet.

A Lloyd-klubban váltott újv beszédek felől a kormánypártban is megoszlanak a nézetek. A párttagok egy része föltétlenül harcainak mondja gróf Tisza István beszédét, a másik rész — a jóhiszeműek és hiszékenyek — a kibontakozás alapját látják benne. Bánffy beszédének elégikus hangja nagyon nyomasztó hatással volt, egészen addig, míg a végén ki nem jelentette, hogy a többség semmi szín alatt nem teszi le a fegyvert.

A pártot megdöbbenik a vidékről érkező hírek. A pénzügyminiszter rendelete nagy konsternációt okozott a vidéken, ahol mégsem hitték ennyire komolynak a helyzetet és a főispánoktól több olyan jelentés érkezett, hogy tömeges adó-megtagadások várhatók. Feltűnt ma reggel, hogy Budapesten — amely zárt város — nem szedték állami fogyasztási adókat.

Hir szerint a budapesti ügyvédi kamarának több tagja, névszerint Sik Sándor, Györfly Gyula, Polányi Géza és mások elhatározták, hogy hivatalos beadványaikra a törvénytelen kormányzat ideje alatt bélyeget nem tesznek. Be is nyújtottak ma már a fővárosi bírósághoz több ilyen beadványt, bélyeget helyett ezzel a fölrással: „Törvény hiányában bélyeg nélkül.

Az ellenzéki pártokban elmondott újv beszédek harcias hangjukkal váltak ki, de egyuttal megszólalt bennök az arra való készség, hogy a kibontakozásnak minden alkalmas módját elfogadják, ha személyi tekintetben is kellő garanciát kapnak a feltételek loyális teljesítésére nézve

HIREK.

Budapest, január 1.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A herceggímás üdvözlése. Vaszary Kólos bíboros herceggímás budavári palotájában az udvari papok tegnap tiszteltgtek a bíboros herceggímásnál. Az üdvözlő beszédet dr. Walter Gyula kanonok irodaszágot tartotta, melyet a herceggímás melez szavakban köszönt meg. Az udvari papok még tegnap visszautaztak Esztergomba. Ma újv napján üdvözölteket fejezték ki Perczel Dezső, Wlassics Gyula és Darányi Ignác miniszterek, Wekerle Sándor, a köz-igazgatási bíróság elnöke, az államtitkárok közül többben, Rudnay Béla főkapitány, a főváros polgármestere, a központi papnevelő előjárósága testületileg, a kerületi papság Konovics Béla apát főesperes vezetése mellett. A püspöki kar és a pannonhalmi bencésrend táviratilag fejezte ki szerenosekívánatait.

— A Horánszky-Bánffy párbaj. Horánszky Nándor segédei tegnap a maguk részéről befejezték a megbízójuk és báró Bánffy Dezső között fönnforgott lovasias ügyet, Horánszky most mégis arra határozta el magát, hogy fegyveres elégtételt kér Bánffytól az irányában elkövetett sértéseikért. Az ügy elintézésével báró Üchritzi Zsigmondot és Bolgár Ferencet bízta meg, akik már érintkezésbe is léptek Bánffy segédeivel. A segédök abban állapodtak meg, hogy az ügyet véglegesen holnap pisztolypárbajjal fogják elintézni.

— Hunyady László gróf a ravatalon. A pén-teken elhunyt gróf Hunyady Lászlónak, a gróf család ur-utcai palotájában felállított ravatalára mai nap folyamán igen sok koszorú érkezett, az elhunyt gróf rokonaitól, barátaitól és tiszteltől. Ma délelőt a király melezhangu részvétlátiratot küldött a gyászoló családnak. Milda király, aki az elhunytak személyes jó barátja és rokona volt, szintén hosszabb táviratban fejezte ki részvétét az özvegynek és a gyászoló családnak. Ezenkívül részvétüket fejezték ki: Vaszary Kólos herceggímás, a Zichy, ifjabb Csáky, Bánffy, Székényi, Fesletich gróf családok, a báró Schell család, Lovor herceg orosz főkonzul, az őssze püspökök, a legtöbb főispán, Lobkovits Rezső herceg hadtestparancsnok, Hohenlohe herceg német főkonzul, a vármegyék törvényhatóságai, az egyetlek és kaszinók, melyeknek az elhunyt tagja volt és még számosan.

— Krivány. Annyi sok hamis hír és föltéltés után csakugyan Krivány az, akit a bécsi rendőrség tegnap letartóztatott. Aradról táviratozák, Green Nándor városi alkaptány már ma reggel el is utazott Bécsbe, hogy Krivány személyazonosságát megállapítsa. Az alkaptány jelen lesz Krivány kihallgatásánál is.

— Megszökött tiszthelyettes. Az Aradi Hétfői Újság jelenti, hogy Pichler Ödön 33-ik számú gyalogezredbeli tiszthelyettes az aradi várban levő katonai körhészől megszökött. A katonai hatóság napokon át utkolta a szökést s csak ma, amikor már az egész városban beszéltek a dologról, adta ki a hadbírósg Pichler Ödön ellen a köröző levelet. Farkeska téparancsnok pár nap előtt, hogy Pichlernek nyoma vesszött, táviratozott a szökevény atyjának, Pichler vezérkari századosnak, hogy nincs-e Brünnen a fia, a honnét az a válasz érkezett, hogy Pichlerrel szülei hetek óta mísem hallottak. Pichler Ödönről a múlt évben sokat beszéltek Aradon, a mikor egy kényes természetű szerelmi história képesen nagyon is kompromittáló adatok kerültek róla nyilvánosságra. E miatt késett az előléptetése is, különben anyagi viszonyai sem voltak rendezettek, nagy adósságai miatt folytonos pénzzavarokkal küzdött.

— Házasságok. Tyrnauer Jakab postaltiszt a napokban jegyezte el Kassán Weinberger Sarolta kisaszonnyt. — Simits Ferenc főorvosi iskolai tanár a napokban jegyezte el Pécsen Christoph Vanda kisaszonnyt. — Salgó Mihály leányát Reginát, ma jegyezte el Burg F. Nándor, a Láng és Lovass olajgyár tisztviselője.

— A Szegény Gyermekkert ügye. Eszláry Sándor, VII. kerületi előjáró, aki a polgármester megbízásából a Fővárosi Szegény Gyermekkert Egyesület ügyében a vizsgálatot vezeti, felhívta ma a polgármester nevében dr. Gross Sándort, az egyesület elnökét, hogy mindaddig, amig hivatalos intézkedés nem történik, vezesse tovább az egyesület ügyeit. Az egyesületben egyébként még tart a vizsgálat.

— Halálozás. December 29-én halt meg Abanjszántón váratlanul Zimmermann Lipót, az izraelita hitközség évek hosszú során át volt elnöke. Teme-

tésén a batóságok testületileg jelentek meg. — *Kezvesztés* Sándor szatmár-városi képviselő, tegnap este szívizérlődés következtében meghalt.

— **Inkognitóban.** Egy angol lap most összeállította azokat az inkognito neveket, amelyeket a koronás fők utazásai közben viselnek: Viktória angol királynő *Balmoral* grófnőnek, Spanyolország régens királynője *Toledo* grófnőnek, Portugália királya *Barcellos* grófnak, felesége *marquise de Villacosa*nak, Ferdinánd, Bulgária fejedelme *Murányi* grófnak, Belgium királya *Ravenstei* grófnak hívja magát. Frigyes császárné mint *Lingen* grófnő utazik, Eugenia francia ex-császárné mint *de Pierrefonds* lép Franciaország földjére. Nápoly ex-irálynője a *Castro* hercegnő álnévet szokta fölvenni. Oszkár svéd király *Drottningholm* grófnak emezteti magát, fia, a trónörökös pedig *Karlsberg* grófnak, Napoleon Viktor herceg sokszor szerepel *Moncalieri* gróf név alatt. Moncalieri tudniillik az anyja vára. A walesi herceg több nevet használ: *Cornwalli* herceg, *Rothesay* herceg, *Carl of Chester*. Az elhunyt Erzsébet királyné Genfben is szokott inkognito nevét íratta be a vendéglönyvbé: *Hohenembs* grófnő. Hohenembs volt a neve bajor birtokának. Néha azonban Mrs. *Nicholson* is nevezte magát.

— **A vasúti bérletjegyek érvényének kiterjesztése.** A magyar királyi államasutak igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy az 1898-ik évre kiállított kedvezményes évi bérletjegyek és évi szabadjegyek érvénye 1899. évi január 15-ig kiterjesztetik.

Ujévi üdvözlések.

Budapest, január 1.

A székesfőváros képviselőletében ma délután két óraker tisztelegtek a miniszterelnöknel: *Márkus* József főpolgármester, *Halmos* János polgármester, *Matuska* Alajos alpolgármester és több fővárosi bizottsági tag. A miniszterelnököt fölkérték, hogy az újév alkalmából juttassa a trón számolyához a székes főváros közönségének hódoló szerencsekívánatait.

Pestvármegye székházában is megtörténtek a szokásos újévi üdvözlések, amelyeknek tónusa, tekintettel a zifált politikai viszonyokra, egy kissé nyomott volt. A kibontakozást az istentől várják, aki eddig is megsegített.

Pestvármegye tisztkara tíz óraker tisztelegte *Beniczky* Ferenc főispánnal, *Beniczky* Lajos alispán vezetése alatt. Az alispánhoz *Fazekas* Gusztáv főjegyző vezette a megyei tiszviselőket, akik *Dalmady* György árvászei elnököt is üdvözlöttek.

A királyi Kuria és a táblán a bírák és a tanácselnökök az elnökségnek kitett ívre itak nevéket s az izeket egy hivatalnok átnyújtotta a táblán *Sárkány* József masodelnöknek és a Kurian *Szabó* Miklós elnöknek és *Corda* Bódog alelnöknek. Mind a két felsőbíróseg segédhivatali személyzete a segédhivatali igazgatóknál járt és rövidebb beszédben üdvözlöttek a segédhivatali igazgatókat.

A királyi főügyészt, *Hammersberg* Jenőt első sorban *Katona* Béla főügyezsi helyettes, majd *Sélyey* Barnabás ügyész, továbbá az irnokok és a többi tiszviselő üdvözlöttek. Déltájban érkeztek meg *Gross* Gusztáv főügyész helyettes és *Vizlendray* Imre ügyész. *Katona* Béla tá számos hivatalnok is felkereste még.

A budapesti királyi törvényszéknél *Horváth* Ferenc elnököt az egész bírói kör üdvözlötte. Beszédet sem itt, sem a budapesti *kereskedelmi és váltótörvényszéknél* nem tartottak, ahol *Nagy* Ödön elnöknek fejezték ki szerencsekívánataikat a bírák.

A budapesti ünlött törvényszék elnökének, *Zsitvay* Leónak a bírói és ügyezsi kör tagjai névjegyeik leadásával, valamint gratuláló iv aláírásával fejezték ki jókívánataikat. A járásbíróseg tagjai iven gratuláltak *Gajdos* Manóznak, a járásbíróseg vezetőjének. A budapesti királyi ügyészség tagjai tisztelegtek *Geguss* Gusztávnál az ügyészség vezetőjénél, az ügyezsi kör testületileg üdvözlötte aztán a törvényszéki elnököt.

A pestvidéki királyi törvényszéknél a bírói kör testületileg üdvözlötte *Seyfried* József elnököt *Rónay* Kamill táblai bíró vezetése alatt. Mindjárt azután *Rónay* Kamillnál tisztelegtek a bírák *Feröczi* Ignác táblai bíró vezetése mellett.

A pestvidéki királyi ügyészségnél az alügyezsek egyenként keresték föl *Vizlendray* Imre királyi ügyész. Tizenegy óraker az ügyezsi kör *Vizlendray* ügyész vezetése alatt testületileg a főügyészséghez ment, hogy *Hammersberg* Jenő királyi főügyészt üdvözlölje.

A fővárosi államrendörseg tisztkara testületileg tisztelegte *Eudány* Béla főkapitánynál. A tisztelegők nevében *Pekéry* József főkapitányi helyettes tartotta az üdvözlő beszédet, amelyre a főkapitány meleg hangon válaszolt. Egy közös testületbe való állásról tartozás — ugymond — indokolta teszi, hogy nemcsak a törvényes ridog formák között érinkezünk egymással, hanem szívünk egész melegével is kívánjuk egymásnak boldogságot. A testület minden egyes tagjával szemben a törvény, az igazság vezet, de

tudja, hogy az nem elégséges; méltányosságának, a főnök állandó jóindulatának is kell hozzájárulni. A rendörseg kötelességeivel szemben helyt kell állania és számít is arra, hogy helyt is fog állani. A tisztkar az egyes ügyosztályok vezetőinél is tisztelegte.

Az 1848/49-es honvédek központi választmányának nevében tíz tagú küldöttség tisztelegte az újév alkalmából báró *Bámfly* Dezső miniszterelnöknel. *Balogh* Sándor üdvözlötte a miniszterelnököt és tolmácsolta az öreg honvédek jó kívánásait. A miniszterelnök kiváló szívességgel fogadta a küldöttséget és válaszában az öreg honvédeknek azt kívánta, hogy még hosszú, boldog életben gyönyörködhessenek az alkotmányunknak, amelyért vértüket ontották, a hazára áldást árasztó hatásaiban.

A belvárosi polgári kör százötven tagból álló küldöttsége tisztelegte ma délután *Láng* Lajosnál, a kör volt elnökénél, akit a küldöttség vezetője, *Heinrich* Alajos üdvözlötte. *Láng* válaszában kijelentette, hogy neki e kritikus politikai idökben jól esik a kör ragaszkodása, s örül, hogy politikai működésével egyetértenek.

Haraszi Jellinek Henriknél, a küzti vaspálya vezérigazgatójánál, mint a budapesti kerületi betegsegítő pénztár elnökénél, a pénztár igazgatóságából, orvosi és tiszviselői karából alakult szazas bizottság tisztelegte. A küldöttség szónoka, *Tanay* József másodalelnök meleg szavakban méltatta az elnök érdemeit. A beszédre *Jellinek* mélyen meghatva válaszolt. Kijelentette, hogy helyesli a pénztár kebelében megindult reform-mozgalmat, mert a törvényhozás a kerületi betegsegélyező pénztárakat mai alakjában nemcsak azért létesítette, hogy a beteg munkásokról kellőleg gondoskodják, hanem azért is, hogy a munkások tömegei, amelyeknek sem az állam, sem a törvényhatóságok kormányzásában osztályrészt nem jutott, parlamentarizmus formák közt maguk intézkedhessenek.

A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének helyiségeiben *Auer* Róbert elnök iránt fejezték ki a tagok szeretetüket. *Guttmann* Zsigmond üdvözlő beszédére az elnök köszönetet mondott és kiemelte azt az elismerést, amelyvel az utazói kör mind inkább találkozik.

SZÍNHÁZ. MŰVÉSZET.

„Zacconi utolsó fellépése. *Ermete Zacconi* holnap, hétfőn, este fejezi be vigszínházi vendég szereplését és *Otello* szerepében vissz bucsut a budapesti közönségtől. A nagy olasz művész utolsó fellépése iránt olyan óriási az érdeklődés, aminő külföldi vendéggel szemben még alig mutatkozott.

„Kemény Színház. *Toldy István Koralia* című 4 felvonásos színműve, kedden január 3-án, kerül színre új betanulással és a következő szereposztással: *Temesi Géza — Császár, Dunay Zoltán — Mihályfi, Fehér, lelkész — Egressy, Ákos — Horváth, Feri — Latabár, Huzi Muki — Zilinski, Láncozné — Vizariné, Koralia — P. Márkus Emília, Flóra — K. Gerő Lina, Emma — Boér II., Lenkoyne — T. Vizári Mariiska, Laura — Nagy Ibolya, Piroka — Meszlényi Adrienne.* A darabot, amelyet az *Oszi napugár* című 1 felvonásos francia vígjáték előz meg, szerden, 4-iken megismétlik; a második estén *Mellére Kénytelen házasság* című vígjátékot adják vele.

Január 6-án vekerestet ünnepein *Shakespeare* *Vizherest* című vígjátéka kerül színpadra, délután 2 1/2 óraker pedig *Jókai Fekete rőr* című drámáját adják általában bérletiszínpadon, leszállított helyárrakkal.

Vasárnap, január 8-án este *Edegaray Folt* amely tisztit című színművet adják általában bérletiszínpadon, délutáni előadásra pedig a *Makrancos hölgyet* tűzte ki az igazgatóság.

Somló királyi házasság című vígjátékának első előadása január 13-án pénteken lesz.

„A vidéki színészet újéve. Az ujesztendő egy éppoly nagy, mint kellemos meglepetést hozott a vidéki színészetnek. A belügyminiszter ugyanis a mai napon értesítette a tanácsot, hogy a kisebb igazgatók hátralékait kifizeti és e célra 1700 forintot bocsátott a színészegyesület rendelkezésére, azonkívül pedig 5400 forintot adott a színészegyesület nyugdíjalapja javára. Az egyesület tanácsa január harmadikák tartandó ülésében fogja a belügyminiszternek köszönetét kifejezni.

„A Vigszínház műsora. Hétfőn, január 2-án *Zacconi* bucsufellépései: *Otello*. Kedden, január 3-án: *Családi örömkök*. Szerden, január 4-én *A tekenőbeka*. Csütörtökön, január 5-én: *Családi örömkök*. Pénteken, január 6-án délután 3 óraker méréseket helyárrakkal: *A végrehájt*. Este: *A tekenőbeka*. Szombat, január 8-án: *A galamb* (először.) Vasárnap, január 9-én, délután 3 óraker méréseket helyárrakkal: *Szöke Katalin*. Este: *A galamb* (másodsor).

„Házi hangverseny. Holnap (hétfőn) este fél 9 óraker feyves bazi hangverseny rendez előfizetői szórakoztatására a *Telefon Hivmondó*. A koncertben

részt vesznek: *De Pontonyé, Nathalie de Frankoné, Szabados* Béláné, *Zilahy* Gyuláné, a *Nemzeti Színház* női kara, *Hegedüs* Ferenc, *Kertész* Ödön, *Horváth* Elemér, *Kornay* Frigyes, *Szabados* Béla, *Zilahy* Gyula stb. Hangverseny után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön.

Ujév a színházaknál.

Budapest, január 1.

A *Nemzeti Színház*nál és a *Magyar Királyi Operánál* a szokásos újévi tisztelegések az idén elmaradtak.

A Vigszínháznál.

A *Vigszínház* művészgárdája és műszaki személyzete ma délelött tizenegy óraker, *Ditrői* Mór művészeti igazgatóval az élén a színpadra gyűlt, hogy a *Vigszínház* bérloit és vezetőit, *Faludi* Gabort és *Szécsi* Ferencet üdvözlölje. Miután a művészeti igazgató pár lelkes szóval üdvözlötte a színház társaságát, *Gál* Gyula fejezte ki a társulat szeretetét és ragaszkodását a színház vezetői iránt.

A beszédre *Faludi* Gábor ügykezelési főnök válaszolt s miután megköszönte a személyzet jó kívánásait, így folytatta: „Visszapillantva az elmúlt esztendőben kifejtett működésünkre, örömmel sőt büszkeséggel tehetjük azt, mert a sajtó és a közönség elismerő dicsőretével találkoztunk s így a jóleső érzés tölthet el bennünket, amelyet csak az az ember érezhet, aki megtette kötelességét és becsületesen dolgozott. Az önök élén olyan vezér áll, aki készenletlen soha sem viszi háboruba a maga kis csapatát s az ilyen vezért azzal kell megbecsülni, hogy a művészgárda a feyvelem minden követelményének eleget tesz. Isten áldja meg önöket!”

Ezután *Szécsi* Ferenc, a színház dramaturgja fejezte ki köszönetét a művészgárda üdvözléséért.

Mint a *Vigszínház* egyik alapítója, — folytatta ezután beszédét — öt küzdelmes, de dicsőséges esztendőre pillantok vissza. Ez az egy színház életében aranyló rövid idő, elég nehéz körülmények közt, meghozta a *Vigszínház* megszületését és felvirágzását. Mindig büszke leszek, hogy ebben, a hazai színművészetünkre nevező jelentős kulturális munkában résztvehettem. Ebben a kulturális munkában első sorban önöket illel az eredmény érdeme; legkivált az önök kitünő művészeti igazgatóját, tisztelt társamat az egységess vezetőségben, aki elismert szaktudásával, lelkes buzgóságával megteremtette és előkelő színvonalon tartja a *Vigszínház* mindenféle dicsért enemblejét és illel önöket mindnyájukat, akik művészetüket és tudasuk legjavát, ernyedetlen szorgalommal, igaz lelkeséssel bocsátják a mi nagy, szép, nemcs feladatunk szolgálatába. Szerenytelenség nélkül merem hirdetni, hogy a *Vigszínház* tagjainak lenni ma már szép és elismert pozíció. Legyenek büszkék színházunk jó hínevére, felhívenyen s szüntelen gondoskodással apoljuk, növeljük azt. Az eredményes munka való visszapillantás mellett ne feledkezzünk meg a jövő nagy feladatáról sem.

A két beszédet lelkes éjenzéssel fogadta a személyzet.

Végül *Ditrői* Mór művészeti igazgató megköszönte a személyzetnek hozza való ragaszkodását és azt a reményét fejezte ki, hogy kölcsönös buzgalom és szeretet mellett nagyobb művészi sikereket fog a jövőben a Népszínházunkhoz hozni, mint a minöket a múltban már hozott.

A délelött folyamán a *Vigszínház* színésziskolájának a növendékei is felkeresték dr. *Incze* Henrik tanár vezetése mellett *Szécsi* Ferencet és üdvözlöttek az újév alkalmából.

A Népszínháznál.

A *Népszínház* személyzete ma délelött testületileg üdvözlötte a színpadon az újév alkalmából *Porzolt* Kálmán igazgatót. A személyzet nevében *Szirmai* Imre üdvözlötte az igazgatót s kifejezte a művészeti személyzet törhelen ragaszkodását és szeretetét az igazgató iránt. A lelkes éjenzéssel fogadott beszéd után *Porzolt* Kálmán meghatottan köszönte meg a tagok ovációját. Kérte, hogy iteljük meg igazságosan egyéves igazgatói működését; ő maga érzi, hogy művészeti programjának nem minden részét tudta megvalósítani az első év alatt, de méltányolni kell azt a helyzetet, amiben a *Népszínház* igazgatója van. A *Népszínház* oly művészi magánvállalat, melytől a közönség is, a sajtó is és a népszínházi bizottság is többet követel, mint az állam pénzén szubvencionált műintézetektől, de az igazgatónak első sorban szemelőtt kell tartani, hogy a *Népszínház* a művészi vállalatok versenyében meg ne inogjon, mert az nemcsak a kultúrának váza, hanem néhány száz művész és írócsalád megélhetésének egyedüli eszköze is. Biztosíthatja a tagokat, hogy a míg a *Népszínház*

PURITAS angol gőzmosó és vegytisztító vállalat **HAVRANEK és TERLETTER**
 Gyártótelep: BUDAPEST, IX., Bokréta-utca 3. sz.
 Elvállal mindennemű fehérneműek, férfi és női ruhák, csipkék, selyemárúk és minden e szakmába való árú tisztítását olcsó árak mellett.
 Megrendeléseket kérjük vagy telefonon, vagy levelező-lap útján. — Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk. — A ruhák (minden mennyiség) díjmentesen lesznek hízólt és házhoz szállítva.
 Telefoncím: „PURITAS GŐZMOSÓ”.

zat vezet, az a köré csoportosított művészi gárdának anyagi és művészi igényei minden körülmények közt ki fognak elégíteni. A színházi versenyegés sohasem volt oly erős, mint a lefolyt évben, de azért a közönség, a sajtó és a Népszínházi bizottság is elismerte, hogy a Népszínház színvonalát emelkedett. Főtörvénye volt, hogy a Népszínház művészi gárdáját együtt tudja tartani és sikert is. Ha a jövőben művészi tekintetben az eddiginél is nagyobb szigorral fog eljárni, ezt csak az előadások művészi színvonalának emelése érdekében teszi és tekintetben kéri a tagok támogatását. A Népszínház huszonöt éves múltjáról megemlékező jelentette, hogy a negyedszázados jubileum alkalmából igyekezni fog elődök érdemeit kellő formában elismertetni, mert bármily magatartást tanúsítanak is ma a Népszínház intézménye és személyzete iránt, érdemeiket el kell ismerni. A magyar színművészet történetébe belokorúlnak egymás mellé a Népszínház művészei és igazgatói s az igazságos utókor fog itélni a fölött, hogy a Népszínház művészeti színvonalának emelése érdekében ki milyen szolgálatokat tett. Az ováció az igazgató lelkes életével ért véget.

A Magyar Színház művészi személyzete ma délelőtt tisztelgett *Beöthy* László igazgatónál. A társulat érzelmeit *Szilágyi* Vilmos tolmácsolta, aki biztosította az igazgatót az egész személyzet őszinte ragaszkodásáról és szeretetéről. *Beöthy* László igazgató, sulyt vetve a fiatal színház ifjú gárdájának jövőbeli sikereire, nevezetesen a művészi személyzet és az igazgató közt uralkodó harmóniára, kijelentette, hogy ő egész lelkesedésével és egész tehetségével a színház és minden fáradozását annak szenteli. Az igazgató lelkes életével ért véget a tisztelgés.

Nyílttér.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Látványosság

VI. Évfolyam 18. sz. Fodor Károly és Jsa sport-csarnok. *Kerekpár, lawn-tennis, céllövészet.*

TÁVIRATOK.

Madrid, január 1. *Sagasta* miniszterelnök ma elhagyja az ágyát.

Berlin, január 1. *Vilmos* császár *Menzel* Adolf festőművésznek a *fekete sasrendet* adományozta.

Vilmos császár és Miklós cár.

Pétervári, január 1. A katonai orvosi iskola tegnapi disztrakomáján a hadügyminiszter a cár parancsára felolvasta *Vilmos* császárnak *Miklós* cárhoz intézett levelét. A levél így szól:

Mindenütt rokonszenvet kelt annak a fényes katonai orvosi iskolának száz éves jubi-

leuma, amely Oroszországnak annyi hírneves embert adott s amelynek fénye messze kiterjed az ország határain túl. En is részt veszek benne országom tudósaival egyetemben és kérem Felsőgedet, fogadja e hosszú és fényes korszak befejezéséhez való szorongatásainkaton kívül azt az őszinte kívánságomat is, hogy az akadémia a munka és siker új szakadában, amely az ön uralkodása alatt kezdődik, dícsőfényesen virágozzék. Nagyon örülök, hogy Felsőgedet újra biztosíthatom mély és változatlan tiszteletéről és barátságomról, amellyel maradok

Jó bajtársá.

A levél nagy lelkesedést keltett. A hadügyminiszter élte a német császárt, amit a jelenlévők lelkesen visszazongoztattak. Azután a hadügyminiszter valamennyi itt képviselt ország szuverenitét és államfőit köszöntötte fel.

Újév a külföldön.

Berlin, január 1. Ma délelőtt volt a palotában a szokásos újévi fogadás. *Ma* *Vilmos* császár, aki kissé meghűlt, Potsdamban maradt. A jelszó kiadásánál a Zeughausban a trónörökös a császár katonai kíséretével jelent meg.

Páris, január 1. A mai újévi fogadáson az Elysée-palotában a különféle hivatalos küldöttségek igen nagy számban jelentek meg. A diplomáciai testület fogadásánál *Clasi* apostoli nuncius köszönetet mondott *Faure* köztársasági elnöknek azért a jóindulatért, amelyet a diplomáciával való érintkezésében tanúsított. Kifejezte továbbá a nuncius azt az óhaját, hogy fennmaradjon a béke, amely biztosítja a társadalom javát, a népek virulását és a civilizáció haladását.

Faure köztársasági elnök válaszában kifejezte rokonszenvét az idegen államok uralkodói és állami iránt és kijelentette, hogy Franciaország mindig elsőnek tekint a béke megszilárdítására irányuló törekvést és a lefolyt évben fáradozásainak őszintesége és közreműködésének becsé iránt kétség nem lehetett. Azért nyugodtan és bizalommal dolgozik Franciaország a részére jutott feladaton, mert tudja, hogy érdekei és törekvései a jog, az egyetértés és a haladás eszméjének diadalával vannak összeforva.

Az elnök végül a helyőrség tisztjeinek küldöttségét fogadta. *Zurlinden* tábornok, Páris katonai kormányzója kifejezte a hadsereg engedelmességét a törvény iránt és odaadását a haza földjének és becsületének megvédésére.

Róma, január 1. Az itteni francia telep fogadásánál *Barère* kvirináli francia nagykövet beszédet mondott, a melyben hangsúlyozta, hogy a francia-olasz entente, amely a 10 év óta megszaktiva volt gazdasági összekötötést ismét helyreállította, kiváló jelentőségű esemény, mind a két népre nézve.

Konstantinápoly, január 1. Az osztrák-magyar nagykövetség templomában ma délelőtt 10 órakor ünnepélyes isteni tisztelet volt, amelyen *Calice* báró osztrák-magyar nagykövet a nagykövetség személyzetével, az osztrák-magyar konzulátus tagjai, az itteni osztrák-magyar hivatalok és intézetek tisztviselői,

valamint az osztrák-magyar telep előkelőségei voltak jelen.

London, január 1. *Cromer* lordot viscounti rangra, *Sir Philip Currie*-t, a római brit nagykövetet peeri méltóságra emelték.

KÖZGAZDASÁG.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Mult évi december hóban 1230 jutalékrész irattatott be és másjutalék fejében 12.520 forint 60 krajcár fizetett ki. 1898. évi január 1-4-1 december 31-ig beirt összes jutalékrészek száma 10.208 és a kifizetett másjutalékok összege 210.774 forint 72 krajcár.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudóstíjából.) Mai árák 100 kilogramonként, teljes sulyt tiszta sulynak érve, száskostól, budapesti vasuti, vagy hajóállomáshoz szállítva.

0	1	2	3	4	5	6	7	7½	8
16-90	16-30	15-70	15-	14-80	13-50	12-80	11-	9-	6-
Finom korpa.					Goromba korpa				
4-20					4-10				

H a p i r e n d.

Naptár. Hétfő, január 2. — Római katolikus: Makár ap. — Protestáns: Sz. köny. vt. — Görög-ország: (december 21.) Julianna. — Zsidó: Tebeth 20. — A nap két reggel 7 óra 33 percek. — Nyugskút délután 4 óra 4 percek. — A hold két este 9 óra 55 percek. — Nyugskút reggel 9 óra 40 percek.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4-5 óráig.

A hadügyminiszter fogad délután 4-től.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8-10-ig.

A fővárosi magánbírói bizottságnak ülése délután 5 órakor az új városházán.

A fővárosi egyesület ülése délután 6 órakor a régi városházán.

Az Iparművészeti aranytérmet zsűrijének ülése délután 5 órakor, az iparművészeti muzeumi palotában.

Sida *Zeigmond* zongoraművész hangversenye, *Boér* *Elza* operatársaság közreműködésével a Vigadó kistermben este fél 8 órakor.

Téli térlát az új műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9-től délután 4-ig. Belépődíj 50 krajcár.

A népszínház nyitva délelőtt 9-től este 9-ig, a Kossuth Lajos-utcai Czárky-palotában. Belépődíj 20 krajcár.

Nemzeti muzeum. Természetrajzi tára. Nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. A muzeum főbb tárai i korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Teknológiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9-12-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-9-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig. Délután 3-9-ig.

A Hódolói díszfelvonás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrassy-ut végén, reggel 9 órától este 5 és fél óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyomrakjegy 20 krajcár.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1-ig.

Magyar Kereskedelemügyi Muzeum. Állandó kiállítás, kereskedelem-történelmi muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 2-5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar ház-ípar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-től este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám, délelőtt 9-12-ig és délután 3-9-ig.

Allhallert nyitva egész nap.

Még sohasem létezett,

hogy egy koronával **200,000** korona nyerhető, hogy egy sorsjegy minden utánfizetés nélkül **6 huzáson** játszik és mégis így van ez az **ujságíró sorsjegyeknél**, melyeknek 1-ső huzása már **holnapután lesz.**

Megrendeléseket az összeg beküldése ellenében pontosan eszközöl:

a **Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége IV.** Kossuth Lajos-utca 1. szám.

BARONYI ÁRTHUR

Bank- és Váltóüzlete

Budapest,

V., Deák Ferenc-utca 15.

BENKŐ NÁNDOR

A m. kir. szab. osztálysorsjáték felárusítója

Budapest,

VI., Andrassy-ut 79.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

Stuart Mária.

Szomorújáték 5 felvonásban. Irtá Schiller. Fordította E. Kovács Gyula és Sul'ovszky József.

Kezdete 7 órakor.

Kedden Őzsi napsugár. Kornélia.

M. KIR. OPEPAHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

Zárva.

Kedden Faust.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

Zárva.

Kedden zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

Ermete Zaccani utolsó vendégszínháti előadása: **Othello.**

Kezdete 7 1/2 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

Dikktisasszonyok.

Operette 2 felvonásban. 4 képből. Irták Gavault és Cottens. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzte Louis Varney.

Személyek:

Eleonóra	Csatai	Lucien	Szirmai
Marguerite	Bianka S.	Georges	Vidor
Daisy	Kúry K.	Calicot	Kiss M.
Marcelle	Szegő	Pifino	Barna
Geneviève	Mátrai	Pelopidas	Németh
Hortense	Makkos	Griffard	Ujvári
Hélène	Harmath	Antoinette	Bárdy
Bianche	Bornát	Bárá Cessu	Solymosi
Germaine	Baán	Ponpon	Gazsi
		Houton	költő Tollagi

Kezdete 7 órakor.

Kedden Bibliás asszony.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

A bolond.

Énekes legenda 3 felvonásban, egy nyílt változással. Malonyay Dezső meséjéből írta: Rákosi Jenő. Zenéjét szerzte: Szabados Béla.

Személyek:

Deli lovag	Szentmiklóssy	Böngör	Rózsahegy
Pimpó	Szilágyi	Csudamár	Ódry Zsuzs
Pirocska	Haller	Dirigó	Boross
Fehérke	Rózsa	Bimbó	Sziklai
Kékke	Bikfalvi	Bimbilla	L. Komáromi M.
Ellék	Kalmár	Földessasszony	Varga

Kezdete 7 1/2 órakor.

Kedden A bolond.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi január hó 2-án.

Felhelyárakkal.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény, írta Madách Imre. Szerep alkalmazta Paulay E. Zenéjét szerzte Erkel Gyula.

Kezd. 7 1/2 órakor.

Kedden Lumpácus Vagabondus.

Bretschneider Zsigmond s fia selmechányai cipőgyára

A t. közönség könyvemére, valamint azon szempontból, hogy gyártmányainkat mentül nagyobb körben terjeszthessük,

IV., Keckeméti-utca 8. sz. a.

egy kicsinybeni eladási fiók-üzletet nyitottunk, hol épp úgy, mint főüzletünkben

VII., Károly-körút 19. szám

minden fajta férfi-, női- és gyermek-cipőkből álló nagy raktárt tartunk és legelőször azokat gyári áron eladjuk.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendeltetéses működését, mell és gyomor-fájdalmaknál, nemkülönben az ízületek legjobb és legteljesebb erőteljesítését képezi a

HOFF JÁNOS MALATA KIVONAT EGÉSZSÉGI-ITAL

Egy palack ára 75 kr., 5 palack bérmentve 3 frt 75 kr. Kapható az összes gyógyszerárakban, drogus, csermaga- és fűszerkereskedésekben. Magyarországi kizárólagos kőraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Károly-utca 12. sz.

Jósnó.

A világhírű szegedi körszakítás jósnő VIII. ker. Kerényi-ut 63., ajtó 4. főútszint balra lakik. 6386

1899. évi bécsi kiállítás

az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Városi Igéti Műcsarnokában

1898. december hó 1-től 1899. január hó 15-ig Nyitva: reggel 9-től délután 4-ig és vasárnap d. n. 5 óráig 8-ig villamosvilágításnál rendez belépődíjmentelt Csütörtökön este 6-11-ig villamvilágítás mellett ótárlangverseny.

Buffet. Belépő-díj: 1 korona. Vasárnap déli 1 óráig délután 4 óráig ingyen. Képes Tárgymutató ára 30 krajcár.

12 darab valódi ezüst évszámok 6 frt 25 kr., ékezőszervizek 12 személynre 140 frt, 6 személynre 75 frttől kezdve.

Girandolok gyertyatartók, lámpák és e szakmába vázó cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos fényjelzéssel van ellátva. **Veszünk zálogházi cédulákat.** Grünberger A. Béla örökösél Budapest, Városház-ter 9. (Harris-bazár) l. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

valamint az összes iskolai, hangverseny- és zenekari hangszerek legújtanósabbanszerzetőkbe:

Sternberg Armin és Testv. hangszer-gyár, cs. és kir. udvari szállítók BUDAPEST, Kerepesti-ut 36. szám. Zongoratermek: Kossuth Lajos-utca 22. Károly-körút sarkán Zenepalota. **Árjegyzék ingyen.** de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatuk az árjegyzék.

Iskolai hegedűk

valamint az összes iskolai, hangverseny- és zenekari hangszerek legújtanósabbanszerzetőkbe: Sternberg Armin és Testv. hangszer-gyár, cs. és kir. udvari szállítók BUDAPEST, Kerepesti-ut 36. szám. Zongoratermek: Kossuth Lajos-utca 22. Károly-körút sarkán Zenepalota. **Árjegyzék ingyen.** de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatuk az árjegyzék.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo. Kezdete 8 órakor, vége 12 órakor. Még csak néhány napig!

A „Szép Rigó“.

Ritid idet! Szenciácós! ZEDORA-család csodaművészete a szálló-trapezon.

3 hölgy, 2 ur.

Bianca Des-Roches,

Modl József,

Bibb és Bobb, a Cam harmas.

Valamint az összes műerők.

Január hó 7-ikén „ELSŐ NAGY ELITE ALARCOS BAL” egybekövve „RECLAM ASSZONY” című nagyszerű kiállításos énekes balett premier-jével. Tekintettel a balett másfél órai tartamára, az előadásra számozott székerek rendezettek be, melyekre jegyek már most kaphatók a Somossy Mulató pénztáránál.

Orvosi rendelő-intézet

Idült (chronikus) betegségekben szenvedők számára Budapest, V., váci-körút 12. sz. alatt.

Évek során ellett próbálva és pártatlan gyógyhatásának bizonyult

Dr. Kovács I.

egy. orvosudor

hümpatiál gyögmódja amelylyel kizárólagosan a vér utján gyökéresen kigyógyít: asthmát, nábojokat, sápkóroszot, szív- és gyomorbetegségeket, köszvényet — még a leg súlyosabb formát is — súlyos idegbetegségeket (migräne, álmatlanság, szédülés, hysteria és neurasthenia, kezdődő agygyulladás és elmozvar, agygerincbántalom)

makacsvér-ésbörbetegségeket

Egyetlen és legbiztosabb védelem

szélhűdés, kezdődő vakság és elmozvar ellen.

A díjazás mérsékelt.

Rendelés naponta 9-11-ig és fél 3-6-ig. Meghívásra betegét kizogot.

336. sor. 50. sz. Osztrák vöröskereszt-sorsjegy 1898. évi július 1-én 40 ezer koronát nyert.

Ezen sorsjegy bankházamban részletfizetésre vásároltatott.

Egy millió korona

Évenként 16 húzás.

Aki ezen hirdetésre hivatkozik, 7 korona engedményben részesül olyképpen, hogy a következő 10 sorsjegynek 36 havi 7 koronás részlete való lefizetése mellett, 1 részletnek lefizetése vagy postautalványon való bekul-dése után nemcsak 7 frtot kap nyugtázva, hanem már a legközelebbi húzásban a teljes nyerményre lesz feljog-sítva. A sorsjegyek a következők:

- 1 drb 4% magy. jels. nyerményjegy,
- 1 drb 3% osztr. földh. nyerményjegy,
- 1 drb magyar vöröskereszt sorsjegy,
- 1 drb bazilika-sorsjegy,
- 1 drb class vöröskereszt-sorsjegy,
- 5 drb ösziv-sorsjegy.

Beifeld József
Budapest, Károly-körút 1.
Alapt. 1874.

Évenként 16 húzás.

336. sor. 50. sz. Osztrák vöröskereszt-sorsjegy 1898. évi július 1-én 40 ezer koronát nyert.

Ezen sorsjegy bankházamban részletfizetésre vásároltatott.

Sorsolási Közlöny

XIII. EVFOLYAM

hiteles sorsolási értesítő és utmutató magánosok részére értékpapirokat illető ügyekben.

Megjelenik havonként 2-4-szer.

Néközlöhetetlen tanácsadó mindenki számára, a kinek értékpapirjai és sorsjegyei vannak.

Sorsolási értesítője pontosságra és megbízható-ságra névbe a legelső helyet foglalja el az összes e nemű lapok között s gondos egybeállításban közli az összes hazai és jelentékenyebb külföldi sorsjegyek húzási lajstromát, a hátralékok, vagyis eddig fel nem vett nyermények jegyzékével együtt.

A „Sorsolási Közlöny” ingyen mellékletül adja előfizetőinek az osztálysorsjáték hivatalos nyermény-lajstromát, ugy, hogy a „Sorsolási Közlöny” előfizetői teljesen hiteles jegyzéket kapnak az osztálysorsjátékánál kihuzott számokból. E lajstromok egyenkint vásárolva, egy magukban is többé kerülének, mint a „Sorsolási Közlöny” előfizetési ára, mely

egész évre csak 1 frt.

Minden előfizető ingyen kapja az 1899-re szőlo Sorsolási Évkönyvet, mely a többi közt osztály-sorsjegy előjegyzi lapokat és az osztálysorsjáték népszerű ismertetését tartalmazza.

Előfizetések legelőszörben postautalványval

BEIMEL LAJOS bankházához a „Sorsolási Közlöny” kiadóhivatalához Bpest. Áv., Keckeméti-utca 13. intézendők. 35054